

TG EXPRESS

DETSEMBER 2014

TAPA GÜMNAASIUMI HÄÄLEKANDJA

HIND 0,20€

BIOLOGIA ÕPIKODA

VIKTORIIN "ÜHESKOOS SOOME LAHE HEAKS

ROBOTEX 2014 ROBOOTIKARING

SÕLME 35. JUUBEL IZFM 2014 ETLUSKONKURSS ENTRUM AVAŠOU

TÖÖVARJUPÄEV BIRGIT AFANASJEV TAAS TG-S KEAT LAAGER SÜGISLAAT

KODUVALDA AVASTAMAS

LAULUPIDU

MÕTTEID 12. KLASSILE

JÕULULUULE

SUDOKU, RISTSÕNA

TG Expressi toimetus 2014/2015

Peatoimetaja
Helger-Hans Külmallik 7.B

Toimetus
Sabrina Garajev 3.B
Mattias Roov 3.B
Sandra Garajev 4.A
Grete Kirpu 4.B
Kairi Ojasoo 6.A
Jessica Žegul 6.A
Laura Roodvee 7.B
Brigitta-Maria Vakaljuk 7.B
Airi Võsuri 8.B
Heli Kukk 9. B
Marie - Johanna Kippar 10.R
Kristi Vooglaid 11. klass

Küljendaja
Helger-Hans Külmallik 7.B

Keeleline korrektuur
Sirje Sell

koolileht.tgexpress@gmail.com

www.tgexpress.weebly.com

Tere,

Taaskord on aasta läbi saamas ja kõigil on tekkinud mälestusi, mida meenutada.

Lumekirmetis kord tekib, siis jälle kaob, kuid ehk jääb ta vähemalt jõululaupäevaks maha.

Mis aga kindlalt alles jääb, on meie kooli ajaleht.

Uue peatoimetajana ma suuri muutusi ei planeeri, kuid esikaanele on tekkinud artiklite pealkirjad ning lehe tulust suuname me 80% heategevuslikele organisatsioonidele.

Antud lehe müügist tekkiv raha suunatakse organisatsioonile "Loomade nimel", mille peaesmärk on keelustada karusloomakasvandused.

*Meeleolukat lugemist
Helger-Hans*

Bioloogia õpikoda

Helger-Hans Külmallik

Sel õppeaastal toimub 7. kuni 8. klassidele välisõppe projektina bioloogia õpikoda. Õpingud toimuvad küll füüsikas, keemias ja bioloogias, aga Tapa Gümnaasium võttis osa vaid bioloogia õpikojast. Meie koolist pääses sinna kahjuks vaid viis õpilast. Seitsmendatest klassidest Agneliis Pilt, Laura Peri ja mina – Helger-Hans Külmallik. Kahek-sandatest klassidest Karlos Kroon ning veel üks liige, kes on igal korral erinev. Meile on lähim kool, kus õpikoda toimub, Lasila Põhikool – kool, kus ka meie juhendaja Maris Urve enne Tapale tulekut töötas.

Igal korral on meil erinevad loengu-pidajad, kes õpivad mõnda loodusega

seotud eriala ülikoolis ning on valmis vabatahtlikult meile bioloogiat õpetama tulema. Esimene teema, mille me juba oktoobris läbi võtsime, oli taimed. Uurisime taimede tingimusi keskkonnale, nende kuju ja mis selle tekitab, heitsime pilgu fotosünteesile ning viisime läbi palju põnevaid eksperimente.

Teine teema, millega me novembris tutvust tegime, oli loomad. Uurisime läbi mikroskoobi putukaid, lahkasime kala ning otsisime ta siseorganeid, lahkasime broileri südant (kellele huvi pakub, see saab neid ka poest osta) ning rääkisime Eesti metsades paiknevatest kiskjatest. Kahjuks jäi

meil kolmas teema, mis detsembris pidi toimuma vahele, sest me polnud inimese anatoomia ja muu sellisega veel tunnis tutvust teinud ja me ei oleks õpikojas osanud kaasa rääkida ega teemat haarata, kuid sellegipoolest ootame me kõik juba huviga jaanuaris toimuvat toitumise teemat, kus ajakavakohaselt peaksime rääkima pärmist. Mida ta meelsasti sööb, kuidas ta paljuned? Peaksime tegema ka inimese kohta ühe päeva toitumisanalüüsi.

Kindlasti on ka järgmised õpikojad vähemalt sama huvitavad kui need, milles on meil siiani õnnestunud osaleda.

Viktoriin „Üheskoos Soome lahe heaks”

Helger-Hans Külmallik

Tapa Gümnaasiumi seitsmendate klasside võistkond saavutas viktoriinil „Üheskoos Soome lahe heaks”, mis toimus 6. oktoobril, kolmanda koha. Võistkonda kuulusid Agneliis Pilt, Laura Peri, Kristjan Metsoja ja mina – Helger-Hans Külmallik.

Viktoriin toimus Rakveres ja me läksime sinna hommikuse bussiga. Rakverre jõudes oli meil aega veel kaks tundi, et õige kool leida ja end võistluseks valmis seada. Esmalt läksime me Rakvere Gümnaasiumi, sest meie mäletamist mööda pidi viktoriin selle kooli aulas toimuma. Jõudnud kooli juurde, ei näinud me seal mitte kedagi ja arvasime, et ju see on siis vale kool. Igaks juhaks küsisime esimeselt möödudjalt, kus Rakvere Reaalgümnaasium asub, ja asusime kiiremas korras juhata tud teeraja poole kõndima.

Võttis aega, mis ta võttis, kuid kohale me jõudsim. Astusime aga uksest sisse ja meile tundus kohe, et midagi on valesti. Uurisime kooli stende ja postreid ning ei leidnud ühtki kuulutust viktoriini kohta. Jooksusammul liikusime õue tagasi ja kooli ees helistasime ühe telefoniga õpetaja Maris Urvele, kes meid viktoriiniks ette valmistas, ning teise mobiiliga asusime Google'i otsingumootorit kasutades õiget kooli otsima. Google'ist otsimine andis meile taas vasteks Rakvere Gümnaasiumi, Tallinna tänav 29 auala. Meil oli veel vaid pool tundi aega, et tagasi jõuda ning enamike jalad olid juba rampväsinud. Võtsime veel viimase jõu kokku ja jooksime vahepealtusteta õigesse kooli.

Koolis oli meil aega veel 15 minutit, et end valmis sättida ja kiiresti kõik

faktid üle korrata. Meie suureks üllatuseks olid küsimused üsnagi lihtsad. Saavutanud kolmanda koha, saime me auhinnaks valida keskkonnaministeeriumi logoga torusalli ja jalanõukoti vahel.

Enne Tapale tulekut otsustasime kiiresti veel maakonnakeskuse võlusid ära kasutada ja Selverist läbi käia. Kõigil olid ju kõhud selle pika jooksmise peale tühjaks saanud ja oli vaja veidi kosuda. Pärast kommide ja saia-keste nosimist olid kõigil kõhud täis ja meel rõõmus. Tagasi tulles jõudsim me muidugi ka ära oodata selle tippturniaja, mi buss oli puupüsti rahvast täis. Siiski olime Tapale jõudes veel naerul nägudega – saime ju terve päeva koolist vabaks.

Robotex 2014

Helger-Hans Küllmallik

Baltimaade suurim robotivõistlus „Robotex“ toimus sellel aastal juba kolmeteistkümnendat korda ning pealtvaatajate arv osutus läbi aegade kõige suuremaks. Nimelt külastas üritust kahel päeval kokku umbes 10 000 inimest. Ka selleastane robotivõistlus toimus traditsioonide kohaselt Tallinna Tehnikaülikooli spordihoones, kuid arvatavasti tuleb üritus ruumipuuduse tõttu järgmisel aastal mujale viia.

Tapalt osales Robotexil viis võistkonda. Kuigi võistlusalasid oli palju, võttis meie kool osa vaid joonejärgimisest ja sumost. Kõige paremini läks Aigi Einmaa, Triin Varblase ja

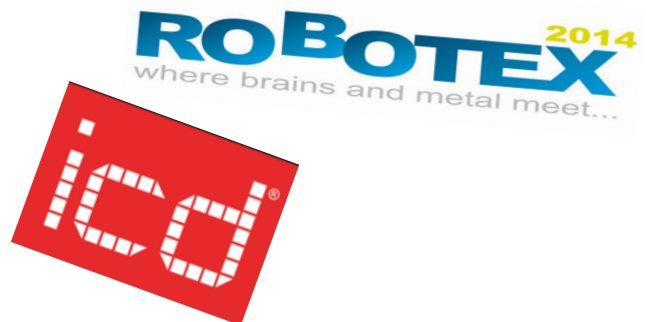
Heli Kuke joonejärgimise robotil, mis pääses edasi veerandfinaalini. Täpsemate punktiandmetega saab igäüks tutvuda veebiaadressil: <http://robotex.ee/2014/tulemused>

Väga põnevaks muutus aga TTÜ ja Tartu Ülikooli vaheline humanoidrobotite jalgpallivõistlus, kus lisaks jalgpallile saime oma silmaga olla tunnistajad kahe roboti vahelisele kakkusele, mida pidi lõpuks kohtunik lahendama minema.

Lisaks robotivõistlustele oli kohal ka palju toetajaid, kes oma innovaatilisi lahendusi esitlesid. Teiste seas sai näha üherattalist tasakaaluliiku-

rit, maailma väikseimat arvutit, Eesti esimest elektrivormelit ja tutvuda sai ka Tallinna tasuta ühistranspordi töömehoditega. Lisaks sellele nägime ka, kuidas merel õlireostust likvideeritakse ning kuidas talvel küttekulusid madalal hoida.

Tapta Gümnaasiumi robotivõistkonnad ei saa veel puhkama jääda, sest juba jaanuarikuus plaanitakse osa võtta robotivõistlusest FLL, mis eestlastele küll eriti tuntud pole, kuid tegelikult on siiski tegemist ülemaailmse võistlusega.

robotikaring

Heli Kukk

Sellel aastal hakkas taas tööle robotikaring. Huvilised kogunesid teisipäeval (7.september) kolmanda korruse arvutiklassi ja kohe algas tutvumine robotitega.

Robotika on teadusharu, mis tegeleb robotite arendamise ja tootmisega. Koolis kasutatakse Lego-roboteid, et õppida kirjutama programmi ja panna robot tegema seda, mida me tahame. Samal ajal, kui uustulnukad roboteid õppisid, arutasime koos vanemate

õpilastega võistlust, mis leiab aset detsembri alguses. Tegemist on FLL ehk First Lego League-ga. See on võistlus, kus robot peab lahendama ülesandeid etteantud platsil ja meeskond peab kirjutama projekti. Kuigi võistlus tundus esialgu päris raske, siis pärast lühikest tutvumist hakkas kiire tegutsemine, et ikka õigeks ajaks valmis jõuda.

Teine suurvõistlus on Robotex, kuhu FLL liigas osalejad sel aastal jõuda

ei pruugi. Siiski on seekord uuematel robotikutel võimalik seal osaleda ja võistelda nii joonejärgimises, rallis kui ka sumos. Eelmisel aastal nopiti Robotexil kolmas koht joonejärgimises.

Kõik huvilised alates 5.klassist on samuti oodanud tutvuma robotitega **teisipäeviti ja neljapäeviti kell 17.00. Tule & lõbutse!**

Kooliraadio Sõlm tähistas sel sügisel oma 35. juubelit!

Marie-Johanna Kippar

„Kooliraadio loomise idee tõstatati komsomolikoosolekul 1977. aasta aprillis. Selle idee teostajaks sai tollal 8. A klassi õpilane Arnold Pilt.“ Sellise lausega algab kooliraadio kroonika, kus on kirjas kõik Tapa Gümnaasiumi kooliraadio Sõlm tegemised 35 aasta jooksul.

Tänaseks on kooliraadio töö muutunud, võrreldes algusaastatega. Iga päev ollakse kooliraadios 2., 3., 4. ja 5. vahetunnil eetris, kus edastatakse erinevaid uudiseid Tapa vallast kui ka maakonnast. Õpilastel hoiab tuju üleväl ka vahetundidel kõlaritest tulev energiat täis muusika. Kooliraadio meeskonnaga korraldame soovilugude päevi nii õpetajatele kui ka õpilastele, erineva muusikastiili päe-

vi ning lisaks sellele aitame korraldada koolis kõiki üritusi ja diskosid.

Tapa Gümnaasiumi kooliraadio Sõlm on pälvinud auhinna Tapa valla aastategijad 2009 kategoorias „Aktiivne noor“ ning 2012. aastal võitsime ka meediakonkursil „Ristmeedia“ preemia.

Kooliraadiost on käinud 35 aasta jooksul läbi väga palju aktiivseid noori, kes kõik on andnud oma panuse kooliraadio arengusse. Raadio meeskond on alati olnud üks ühtehoidev pere, kes on tegelenud vabatahtlikult ühise eesmärgi nimel. Raadio annab igasse vahetundi juurde palju positiivsust nii meile, raadiotegegijatele, kui ka meie kuulajatele.

Praegusesse Sõlme kollektiivi kuuluvad Kristian Külmallik, Taavi Tuoppi, Marie-Johanna Kippar, Kristel Külmallik ja Aleksander Šumljanski, kes jätkavad kooliraadio traditsiooni, olles Eesti vanimas kooliraadios. Raadio olemasolu annab suure väärtuse Tapa Gümnaasiumile, sest vähestes koolides on olemas oma kooliraadio ning seega peab seda kindlasti hindama.

Üsna pea ootame meie kokkuhoidvasse seltskonda juurde ka uusi tulijaid. Seepärast hoidke silmad-kõrvad lahti ja jälgige kooli seintel olevaid kuulutusi.

Palju õnne kooliraadiotele ja jaksu kõigile sõlmekatele!

Airi Võsuri

International Zouk Flash Mob 2014 oli 21. septembril, RAHVUSVAHELISEL RAHUPÄEVAL aset leidev sündmus, mille mõte on propageerida rahu, ühtsustunnet ja armastust kogu maailmas. Sellele suurüritusele registreeris üle 160 linna, nende andmete seas ka mõned Eestist.

Zouk muusika on pärit Kariibi mere saartelt ja Martinique'st, aga tänapäeval tantsitakse hip-hopi jms muusikasse. Üheks ühendavaks sõnaks on armastus – inglise keeles The Dance of Love. Ka rütm on nagu südamelöögid. Tegemist on uue tantsusuunaga Eestis, kuid laias maailmas kutsutakse zouki 21. sajandi tantsuks ja seda on juba propageeritud 25 aastat ja rohkemgi veel. Võttes üritusest osa, tutvustasime kaudselt Eestit suurele osale maailmale. Flash Mob tähendab, et tantsitakse avalikult ühte tantsukava maailma erinevais paigus. Tants iseenesest on keel, mis ühendab inimesi ja loob positiivset energiat. IZFM tohtu potentsiaal peitub nii tema idees kui ka laiaulatuslikkuses. See oleks

huvitav ja meelelahutuslik nii küllastajatele kui ka kohalikele elanikele. Tantsijad soovivad maailmale näidata, et kui on võimalik koos tantsida, siis on võimalik ka koos rahus elada. International Zouk Flash Mob ületab piire, ühendades ühe üritusega erineva kultuurilise tausta, sotsiaalse staatuse, rassi, usu, hariduse, rahvuse või isikupäraga inimesed. See on võimalus näidata, et koos- ja kaastöö ning kooseksisteerimine pole kauge unistus, vaid on praegu sotsiaalse meedia ajastul täiesti saavutatav, kui on vaid ühine eesmärk. Üritus on mittetulunduslik algatus, mis on saanud võimalikuks täielikult läbi vabatahtlike ja nende partnerite panuse, kes peavad ühendust sotsiaalse meedia vahendusel. Üritusel osalemine on tasuta ja koolituskulud on minimaalsed. Lisaks on see ainulaadne võimalus esitleda oma linna miljonitele inimestele maailmas. Flash Mobile võivad tulla päris algajad ja ka edasijõudnud, kuna koreograafid teevad kavad nii algajatele kui edasijõudnutele. Seda üritust on näha paljudes TV-des üle maailma

ja seda kajastatakse ajakirjanduses. Internetis vaatab lõplikku videot üle miljoni inimese.

Treener Evely Vaiguri sõnul saadi selle aasta idee Hollandi tantsijatelt, kes tantsisid mitmes linnas ja sellest tehti kokku video, kus vaheldumisi näidati erinevaid linnu. Sellel aastal olid Eestis nendeks linnadeks Tallinn, Rakvere ja Kunda. Samuti olid ka erinevad kohad: Rakveres oli keskväljak, Tallinnas Radisson Blu hotelli 25. korrus ja Männipark Mustamäel, Kundas oli linna klubi ja pärast seda said vabatahtlikud minna tasuta proovitud. Vaigur õpetab lisaks paaritantsule ka üle 10 soologrupi Kadrinas, Tapal, Kundas, Tallinnas, Sakus, Saue ja Paustis.

Evely Vaigur on ka esimene inimene Eestis, kes omab Zouk juhendaja paaberit, mille ta sai Viinis ja ta käib siiani ennast välisfestivalidel täiendamas. Ta on käinud koolitustel Göteborgis, Viinis, Londonis, Oslos, Limburgis, Amsterdams jpt.

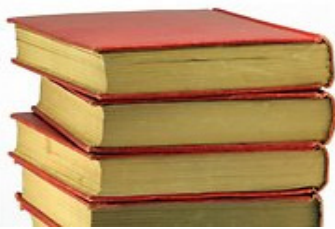

International
ZOUK
 FLASHMOB

Etluskonkurss

Airi Võsuri

Sellel aastal toimus etluskonkurss 4. novembril meie kooli aulas. Sellel konkursil osales vähe õpilasi, aga ikkagi oli huvitav kuulata teiste esinemist. Osales erinevates vanustes õpilasi 5.-12. klassini välja. Kurb oli ainult see, et 7. ja 8. klassidest kokku osales ainult 2 õpilast: Laura Roodvee ja Airi Võsuri. Me saime väga hästi hakkama ja oleme selle üle väga õnnelikud. Kuulsime erinevaid luuletusi, kuid mõnda nendest ka korrati, mis tegi hindamise raskemaks. Kõik õpilased, kes sellel võistlusel osalesid, olid väga tublid ja ma usun, et igauks meist sai omamoodi kogemuse ja midagi, mida edasises elus meeles pidada.

TAPA GÜMNAASIUMI ÕPILASED ENTRUM-i AVAŠÕUL!

Airi Võsuri

28.oktoobril toimus Jõhvi kontserdimajas ENTRUM'i avašõu, kus osales meie koolist 21 õpilast. Entrum on Eesti Energia poolt välja kuulutatud ettevõtlikkusideede konkurss ja arenguprogramm. Avašõul osales kokku Ida-Virumaalt ja Lääne-Virumaalt 400 inimest, kellel on suurepärased ideed, et inimeste elu oleks parem. Edasi inkubatsioonivooru pääses 90 ideed. Entrum'i avašõul olid inimesed jagatud gruppidesse, mis läksid edasi töötubadesse. Erinevad töötoad, erinevad inimesed ja mentorid. Töötoas saime töölehed, mis olid tehtud nii, et igauks leiaks endale idee või siis arendaks enda ideed edasi. Paljud, kes sinna tulid, ei olnud veel enda ideed leidnud, kuid seal olles leidsid kõik endale idee, mis neid huvitas. Entrum'i töötubades leidsid kõik endale partnerid ja mõned ka mentorid. Meie koolist käis kaasas meie majandusõpetaja Külvi Kivisild. Meie kooli õpilastele meeldis väga see üritus.

Entrum ettevõtlike noorte algatus

Töövarjupäev

TÖÖVARJUPÄEV
21. november

Kristi Vooglaid

Selle aasta 20. novembril toimus 17. korda üle-eestiline töövarjupäev. Paljud noored õpilased võtsid sellest osa, et saada aimu ametitest, mis neile huvi pakuvad. Sellel päeval osales õpilasi ka meie koolist. Paar osalejat olid nõus jagama muljeid ka meie lugejatele.

Kus sa veetsid oma töövarjupäeva?

Heidi: Mina käisin töövarjupäeval asutuses AS Swedbank.

Andreas: Ma käisin Ämari õhuväebaasis.

Kuidas päev algas?

Heidi: Minul algas päev küll varem kui teistel, kuna pidin hommikuse rongiga sõitma Tallinna. Kui Swedbanki peamajja kohale jõudsin, seisis paljud teisedki töövarjulised fuajees. Neid oli kokku ligi 50. Kell 10.00 algas päev 9. korruse infotunnis.

Andreas: Minu jaoks algas päev kella viiest, siis alustasime isaga sõitu Ämari lennuvebaasi poole. Kohal pidime seal olema kell kaheksa.

Kirjelda oma päeva

Heidi: Swedbanki peamajas olles toimus infotund, kus räägiti üldiselt Swedbankist. Pärast infotundi jagati meeneid ning siis juba anti kõigile teada, kuhu keegi täpselt minema peab. Mina pidin minema kõnekeskusesse, seega mind viidi sinna taksoga, kuna see ei asunud peamajas. Jõudnud kõnekeskusesse, sain kokku oma töötajaga, kes näitas mulle ümbruskonda. Pärast jalutuskäiku suunati meid jällegi infotundi, kus räägiti erinevatest tiimidest ja kõnekeskusest üldiselt. Samuti pidin andma allkirja, et kui ma kõnesid kuulan, siis ühegi kõnelenud

isiku andmeid ma kuskil avaldada ei tohi. Seejärel sain taas kokku oma töötajaga ja ta tutvustas mulle kõnekeskuse ruume. Kuna minul oli suur huvi turunduse vastu, siis näitas ta ka mulle IT-osakonda, mis asus korrus kõrgemal. Seal sain näha, millega nad tegelevad ja rääkida mõne töötajaga juttu. Mul oli tunne, nagu kõik oleksid unne suikunud, kuna kõikjal oli vaikus. Siis läksin oma töötajaga koosolekutappa, kus nägin, millised on töögraafikud ja kuidas näeb välja oma töötajate blogi, samuti saatsime koos meile. Seejärel läksin koos oma töötajaga lõunale. Toit oli väga hea ja saime niisama juttu puhuda. Pärast seda suundusime kõnekeskusesse tagasi. Ta pani mind istuma ühe töötaja juurde, et kuulata temaga kõnesid. Me saime töötajaga kohe jutu peale ja kui vahepeal kõnesid polnud, vestlesime niisama ja ta näitas mulle arvutist, mida teha, kui keegi helistab.

Andreas: Päev algas pilootide briefinguga. Peale briefingut räägiti meile nende tööruumidest ja majast. Saime näha erinevaid õhusõidukeid ja lennu planeerimist, et mis dokumendid tuleb üheks lennuks täita ja mida kellele esitada. Lisaks tutvusime nende isikliku ilmajaamaga, mis andis neile reaalses infot ilma kohta erinevates piirkondades. Pärast seda tutvustati meile lennukite erinevat pardatehnikat ja näidati/õpetati, mis mida täpselt teeb.

Käisin ka lendamas. Lennu ajal näidati meile konkreetselt erinevate seadmete ja andurite tööd, et mis mida muudab ja kuidas. Nad rääkisid meile ka oma õpingutest, et kuidas nad nii kaugele oma elus on jõudnud ja mis nad selleks on teinud. Veel räägiti meile lennuki hooldusest ja erinevustest lennukite vahel. Pärast pikka päeva käisime ka söömas nende sõdurikodus. Seal oli meil veel võimalus esitada küsimusi

pilootidele.

Kuidas päev lõppes?

Heidi: Töövarjupäev lõppes kõnekeskuses kõnede kuulamisega ning pärast seda rääkisin oma töötajaga juttu. Lõpuks saatis ta mu uksest välja ning sellega lõppeski kell 15.00 minu tore päev Swedbankis.

Andreas: Koju jõudsim kella kuue paiku, seal lõppes kella nelja paiku.

Mis oli kõige meeldejäavam sündmus?

Heidi: Kõige meeldejäavam sündmus oli see, kui küsida töötaja käest: „Millega sa tegeled?“, siis enamasti vastati, et olen lihtsalt ilus. See oli tõsiselt meeldiv, et inimesed tunnevad rõõmu oma tööst. Kõik enamasti naeratasid ja juba kaugelt ütlesid ise: „Tere!“.

Andreas: Kõige meeldejäavamaks sündmuseks võin lugeda Kuressaare kohal mitut ringi lennukiga ringi lendamist, saanud võimaluse vaadata Kuressaarele ülevalt alla.

Kas kujutad ennast ette kunagi seda tööd tegemas?

Heidi: Ei, kuna siiski huvitab turundus rohkem kui nõustamiskeskus.

Andreas: Jaa, ikka.

Kuidas päevaga rahule jäid?

Heidi: Jäin töövarjupäevaga väga rahule. Kõik oli väga hästi organiseeritud.

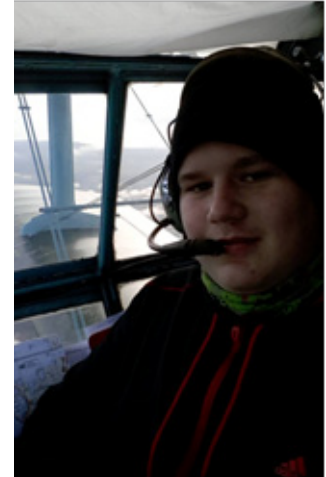
Andreas: Jäin üldiselt päevaga väga rahule. Alguses oli küll natuke probleeme sellega, et kelle alluvusse ma lõpuks lähen, aga õnneks said kõik probleemid ilusasti lahendatud ja läksin lennukite eskadrilli piloodi alluvusse.

Kas soovivad teistel ka sellest päevast osa võtta? Miks?

Heidi: Jah, soovitan teistel sellest päevast osa võtta, siis näed, milline see töökeskkond on.

Andreas: Kindlasti soovitan. Alati hea võimalus enese arendamiseks. Saab palju uusi tutvusi ja teada, mida peaks õppima asumiseks uurima, kellega suhtlema, millised koolid lõpetama ja mida sa üldiselt peaksid teadma, et selles valdkonnas edasi jõuda.

Birgit Afanasjev taas TG-s

Kairi Ojasoo

1. Kuidas Teile meeldib olla Tapa Gümnaasiumis jälle tagasi ja õpetada 1.c klassi?

Tapa Gümnaasiumis töötasin neli aastat. Vahepeal proovisin ka teist tööd, kuid tundsin, et kool on koht, kuhu ma tõeliselt kuulun. 1.c klassi õpetajaks hakkamine tuli ootamatult, kuid ma tõeliselt naudin oma tööd.

2. Kuidas Teile tuli mõte õppida algklasside õpetajaks?

Tegelikult ma ei olegi õppinud algklasside õpetajaks. Mul on sotsiaaltöö magistriharidus, lisaks veel pedagoogiline taust ja mitmeid erinevaid kõr-

valerialasid. Praegugi käin koolis, et teha võimalikult head tööd algklasside õpetajana.

3. Miks Te valisite tööle asumiseks just Tapa Gümnaasiumi?

Tapa Gümnaasium on mulle koolina alati väga sümpaatne tundunud. Kui tuli ettepanek tulla siia õpetajana tööle, ütles sisetunne, et see on õige. Ma ei ole pidanud oma otsuses pettuma.

4. Mis on Teie arvates õpilaste lemmikõppeaine ja miks? Kas see õppeaine oli kunagi ka Teie lemmik?

Õpilased on nii erinevate huvialadega. Enamasti meeldivad õpilastele

tunnid, kus ei pea nii pinges olema ehk siis kehaline kasvatus, muusika, kunstiõpetus. Kehaline kasvatus oli minu absoluutne lemmik. Mul olid seal kõik viied, peale ühe erandi. Tõkkejooksu eest sain kogu aeg „1”, sest ma ei olnud nõus seda tegema. Kui tegemist oli murdudega, osutus minu lemmikuks matemaatika.

Tahan öelda Tapa Gümnaasiumi õpilastele (ja ka teistele), et nautige oma kooli. Vahel võib tekkida tunne, et kuskil on võib-olla parem, huvitavam, lõbusam. Tegelikult ongi meie kool kõike seda! Tundke sellest lihtsalt rõõmu...

KEAT - „Kaitse end ja aita teist”

Siiri Klasberg, KEAT-i koordinaator Tapa Gümnaasiumis

Sellel õppeaastal alustab juba 7. korda pääste- ja ohutusalaane projekt Lääne-Virumaa koolide 6. klasside õpilastele „KEAT- kaitse end ja aita teist”. Tapa Gümnaasiumi 6. klasside õpilased osalevad projektis 4. korda. Projekti raames saavad kõik 6. klasside õpilased õppeaasta vältel erinevaid temaatilisi loenguid, mida annavad oma ala spetsialistid (päästeamet, politsei, maanteeamet, esmaabi ja kaitsepolitsei). Projekt lõppeb õppeaasta lõpus 02.-04.06.15.a 3-päevase laagriga Läänal, millest saab osa võtta igast koolist 10 õpilast. Laagris saavad õpilased oma teoreetilisi teadmisi praktiliselt kinnistada.

Eelmisel õppeaastal (10.-12.06.14.a) osalesid laagris järgmised meie kooli õpilased: Anna Abrosimova, Agneliis Pilt, Carmen Kivistik, Helger-Hans Külmallik, Laura Lampe, Laura Roodvee, Gelvia Truus, Meriliis Velpel. Kuna kaks 6. klassi õpilast ei saanud laagris osaleda, käisid nende õpilaste asemel laagris 5.b klassi õpilane Alex-Sander Arisalo ja 4.b klassi õpilane Endrik Jaanis. Õpetajatest oli kaasas Siiri Klasberg.

Laager oli väga asjalik ja hästi korraldatud, peale meie kooli olid lisaks kaitseväelaste lastele laagris veel 15 kooli õpilased.

Oma laagrimuljetest räägivad osalenud õpilased ise:
 Laura Roodvee - Me pidime käima orienteerumas ja leidma üles punktid, kus anti meile erinevaid ülesandeid. Pidime vett filtreerima, tuld tulekustuti ja tuletékiga kustutama, käepärastest vahenditest tuld tegema. Veel sõitsime kanuuga, tegime sõnaseletusi, vigurisõitu, määrasime ilmakaari, käisime esmaabi õppimas, mängisime voolikukeeglit, panime päästeveste aja peale selga, jooksisime politseirajal, otsisime juhtlõngu, panime aja peale suitsuandureid kokku ja pidime määrama lõhkeainete nimetused. Vaba aega oli meil ka ja siis vestlesime sõpradega ning käisime ujumas. Me pidime tegema isetegevuskava. Meil käis külas Ahhaa teaduskeskus, kes korraldas meile etenduse. Viimase päeva öösel oli ööhäire, meid äratati üles operatiivsõiduki sireenidega.

Agneliis - mulle meeldis orienteerumine, õpetlikud mängud ja sõpradega olemine. Mulle ei meeldinud pikad söögijärjekorrad.

Laura Lampe - meeldis isetegevuskava ja head söögid.
 Helger-Hans Külmallik - Mulle meeldis hommikvõimlemine, ka sõpradega aja veetmine. Ebameeldiv oli ööhäire, sest hilistel öötundidel oli väga külm.

KEAT-i projekt on igati asjalik ja vajalik ning loodetavasti meeldib ka sellel õppeaastal 6. klasside õpilastele.

Sügislaad

Sandra Karajev
Sabrina Karajev

Kevadel algatasid õpetajad Malle Truu ja Elle Kivisoo projekti "Oma peenar". Lapsed kasvasid ise seemnetest taimi. Hiljem istutasid taimed maha ja terve suve kandsid nende eest hoolt. Sügiseks oli saak valmis ning 26. septembril toimus meie kooli ees sügislaad.

Laadast võttis osa päris palju sügisandide müüjaid. Müügiks pakuti juur- ja puuvilju, ravim- ja maitsetaimi, omavalmistatud moose ja teisi hoidiseid. Lõbusa tuju eest hoolitsesid vahvad laadamuusikud ning ilus ilm. Toimus ka "Nunnunäitus", kuhu lapsed tõid naljakate kujudega juurvulju, õunu, seeni ja ilusaid seadeid. Sügislaadal käis üsna palju uudistajaid ning muidugi ka ostjaid. Enamus kaasatoodud kaubast müüdi ära. Ülejäänud sügisannid võis annetada Imastu Koolkodu lastele. Sinna saadeti edasi ka meie "Nunnude" näitus. Kohtume jälle kevadel, uuel taimelaadal.

Koduvalda avastamas

Sandra Karajev

Neljanda klassi majandusõppe mõnus seltskond käis koos õpetaja Ellega koduvalda avastamas. Meiega kaasas oli proua Anne Raava, kes lahkelt jagas oma suuri teadmisi Tapa valla kohta. Üheskoos uurisime, kus asub vana Moe külakool, Konnavere kõrts ning allikad, kuusk tuuleluud, Imastu mõis. Mitmele põnevale kohale oli raske juurde pääseda, pidime

ronima kõrgustesse, oli vaja üle astuda langenud puudest. Vaevatasus end kuhjaga ära: saime näha selliseid kohti, mis asuvad kodukoha lähedal, aga meie polnud neist kuulnudki. Lisatasuks oli Konnavere allikate külm ja puhas vesi, mida võisime juua; värsked sügisene õhk ning uued ja huvitavad teadmised.

*Teada sain ma omal moel,
et väike külakool asub Moel.
Et vana mõis on Imastus,
see tekitas meis imestust.
Ka nägin Konnavere allikaid,
neist varem olin kuulnud vaid.
Koduvalda tundma pead,
siin on ilu, palju head.*

Laulupidu

Grete Kirpu

Selle aasta laulu- ja tantsupidu kandis pealkirja „Aja puudutus, puudutuse aeg“. Mina käisin seal Tapa ja Lehtse mudilaskooriga. Käisime laulupeol kahel päeval. Esimesel päeval oli rongkäik. Teisel päeval me juba laulsime. Me laulsime suure laulukaares all. Seal oli väga palju lapsi. Me sõime seal laulupeo suppi ja laulupeo jäätist. Mudilaskoorid esitasid kolm laulu. See oli minu jaoks tohutult äge ja tore elamus! Võimalusel lähen sinna veel korduvalt!

12. klassi tulevikuplaanideks

Õpi reisima – reisi, et õppida. Rahvusvahelised uuringud ning arendustöö Inglismaal ja Aafrikas!
24 kuuline programm.

Programmide alguskuupäevad:

1. veebruar 2015, stipendiumiprogramm on juba alanud.
1. veebruar 2016, stipendiumiprogrammi algab juuli/august 2015.

Kas soovite avastada maailma?

Õppida oma kogemustest, mitte ainult raamatutest ja loengutest?

Kasutada oma teadmisi praktikas - töötades õlg õla kõrval vaestega, et parandada tervishoiu- ja haridussüsteeme Aafrikas!

Siis meie programm "Võideldes koos vaestega" on teie jaoks!

College for International Co-operation and Development (CICD) Inglismaal pakub seda programmi koostöös One World University'ga (OWU) Mosambiigis.

Sa teenid 1/3 ülikooli teaduslikust kraadist ja saad koolitust vabatahtliku ning aktivistina võitluses vaesusega.

24-kuuline programm on üles ehitatud järgnevalt:

- 6 kuud õpinguid rahvusvahelistes suhetes, spetsialiseerudes rikaste ja vaeste erinevustele.
- 3 kuud tööd ja säästmist, ettevalmistused reisiks.
- 3 kuud reisimist mööda maismaad koos oma tiimiga – bussi, auto või äkki ühistranspordiga - sihtkohaks Aafrika.
- 6 kuud vabatahtlikku tööd kogukonna arendamise projektis koos Humana People to People'iga.
- 6 kuud järeldusi, aruandeid ja ajakirjandust + uuringud ja lõpueksamid.

Olete oodatud ka ilma eelnevate kogemuste või kvalifikatsioonideta.

Te peate olema vähemalt 18 aastat vana, käinud 12 aastat koolis, omama Euroopa Liidu passi ja olema paindlik ning valmis suurteks väljakutseteks.

Kursused on tasulised, et katta oma koolitus-ja sõidukulud. Stipendiumiprogramm saadaval alates 6 kuud enne kursuse algust.

Kui te soovite rohkem infot või taotlusvormi, kirjutage mulle: estonia.cicd@gmail.com

Külastge ka meie kodulehte: www.cicd-volunteerinafrica.org

Marje Sepp

College for International Co-operation and Development (CICD)

Winestead Hall, Patrington

Hull HU12 0NP, Inglismaa

Õpi reisima – reisi, et õppida ja tegutse vabatahtlikuna Aafrikas.

Vabatahtlikuna tervishoiu ja hariduse alal Aafrikasse ja Indiasse!
18 kuuline programm.

Projekti alguskuupäevad:

- 1. mai 2015, stipendiumiprogramm on juba alanud.
- 1. mai 2016, stipendiumiprogramm algab oktoobris/novembris 2015.
- 1. november 2015, stipendiumiprogramm algab aprill/mai 2015.

Kas olete valmis suurteks väljakutseteks?

Soovite tegutseda koos kaasinimestega, et parandada teiste elu?

Kas soovite õppida tundma Aafrikat ja Indiat läbi oma kogemuste?

Sel juhul kutsume teid meiega ühinema!

Koos aktivistide meeskonnaga CICDs Inglismaal võite aidata kaasa tervishoiu ja haridustaseme parandamisele mõnedes meie maailma vaesemates riikides.

Samal ajal teenite punkte oma tulevase karjääri-sertifikaadi "Võideldes koos vaestega" jaoks, olles kaugõppe õpilane meie sõpruskoolis One World University Mosambiigis.

18-kuuline programm on koostatud järgnevalt:

- 6 kuud õpinguid rahvusvaheliste suhete alal ning rikaste ja vaeste riikide kohta. Koolitus-ja ettevalmistused oma grupis tööperioodi jaoks.
- 6 kuud vabatahtlikku tööd arendusprojektil Aafrikas või Indias.
- 6 kuud uuringuid ja eksamid karjääri-sertifikaadi jaoks. Ajakirjandusartiklite, filmide ja esitluste ettevalmistamine, et jagada oma kogemusi avalikkusega.

CICD töötab koos mittetulundusliku organisatsiooni Humana People to People'iga, mis juhib suurt hulka projekte 12 Aafrika riigis ja ka India eri osades.

Võite tegeleda:

- laste ja täiskasvatute harmisega eel-ja põhikoolides ning ka õpetajakoolides,
- kutsekoolides noorte harimisega,
- keskkonna säilitamise ja veeprojektidega,
- põllumajandusega, tehes koostööd väiketaluupidamistega, et parandada tootmist säästvalt,
- tervise kampaaniatega: HIV-i / AIDSi, malaaria ja tuberkuloosi ennetustöö.

Olete oodatud ka ilma eelnevate kogemuste või kvalifikatsioonideta.

Te peate olema vähemalt 18 aastat vana, lõpetanud gümnaasiumi, omama Euroopa Liidu passi ja olema paindlik ning valmis suurteks väljakutseteks.

Kursused on tasulised, et katta oma koolitus, toit ja majutus sellel ajal, kui Te viibite CICDs Inglismaal. Stipendiumiprogrammid kodulehel 6 kuud enne kursuse algust.

Aafrikas või Indias viibides kaetakse teie kulud organisatsiooni poolt.

Kui te soovite rohkem infot või taotlusvormi, kirjutage mulle: estonia.cicd@gmail.com

Külastge ka meie kodulehte: www.cicd-volunteerinafrica.org

NB! On ka 14 ja 24 kuud kestvaid programme - loe rohkem nende kohta meie kodulehelt!

Marje Sepp

College for International Co-operation ja Development (CICD)

Winestead Hall, Patrington

Hull HU12 0NP, Inglismaa

JÕULULUULE

Lumememmed

Meil on päkapikud käinud,
aga mina neid ei näinud.
Nägin ainult kingipakke,
nüüd ma hüppan rõõmust lakke.
Tänama peab jõulutaati,
tema ju need kingid saatis.

Üldlevinud tahvaluule

Jõulud on ju tore aeg
Lumevaiba all on terve me aed
Lumememmed valvavad me hoovi
Nad tõesti ei vaja selleks tooli
Ise nad ütlesid mulle seda eile
Kui hakkasin tooli viima neile

Päris sõbralikud memmed nad
Vähemalt ei käitu nagu sead
Kolmekesi seisavad sirges reas
Mõned luuletused neil isegi peas
Nendega lumesõda mängin ma
Parimad sõbrad on nad ka

Laura Roodvee

Jõuluärevus

Jõulupuu on kena puu,
särab täpselt nagu kuu.
Jõulukuusel ehteid palju,
tugevad on nagu kalju.

Peas on väga suured mured,
kuhu kadunud me kured?
Küllap on nad soojal maal,
mitte kaunil kodumaal.

Meil on ehtes terve tuba,
jõuluvanal tulekuks nüüd luba.
Kuigi teda pole veel,
loodame, et juba teel.

Silmanurgast prügikotti märkan,
mõtetest nüüd kohe ärkan.
Vaja välja viia tema,
ei ta siia sobi enam.

Helger-Hans Külmallik

Bemmirehvi vilisedes
aisakella tilisedes
märkan kogu ukse ees
küllap see me jõulumees.

Jõuluvana tuppä tuleb,
enda järel ukse suleb.
Kõik me teda tervitame,
talle mütsi kergitame.

Tema jookseb kohe sööma,
hakkab käsi kokku lõõma:
„Küll on tore pererahvas,
kohe näha: toidurahvas!“

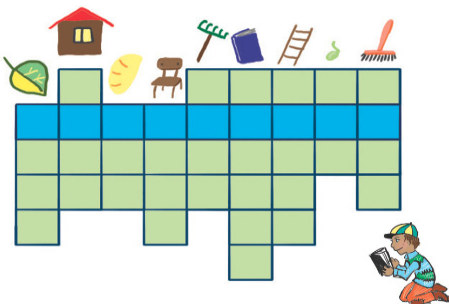
sudokud, ristsõnad

4			1
	1	3	
	4	1	
1			3

Sudoku on loogikal põhinev numbrimäng. Tavaliselt koosneb mäng 9×9 ruudustikust, mis on jaotatud omakorda 3×3 ruutudeks (regioonideks). Ruudustik tuleb täita numbritega 1–9 nii, et üheski reas, veerus ega regioonis ükski number ei kordu.

			4			8	7	
	4	7		9	2		5	
2			6				3	
9	7		5			2		3
5		8		2	4	7		6
6		4			7		8	5
	9		3		8			7
		3	2	4		1	6	
	1	2					9	

7						9		
	4		9	6	7			8
		8		3			7	1
	6	4	1			5		
5	1			4			8	9
		9			5	3	1	
4	8			5		7		
2			7	8	9		4	
		3						5

täheke.delfi.ee

U	D	T	P	A	X	J	B	R	A	W
K	N	R	O	T	S	U	B	B	Õ	D
X	L	I	L	R	W	U	U	V	M	M
M	A	S	I	N	P	K	S	E	B	Ü
Q	E	R	T	Ä	K	S	S	L	L	Ü
Y	W	B	S	I	S	U	I	H	E	J
T	U	L	E	T	Õ	R	J	U	J	A
P	L	J	I	L	D	O	U	F	A	K
C	H	G	N	E	U	H	H	O	I	P
A	I	I	I	J	R	W	T	F	L	A
M	U	O	K	A	L	L	V	U	Q	B

õmbleja	juuksur	arst
politseinik	tuletõrjuja	müüja
sõdur	näitleja	bussijuht

**OHUTUID,
ÕNNELIKKE
JA
ELAMUSTEROHKEID JÕULUPÜHI
NING
AASTAVAHETUST SOOVIB
TG EXPRESSI MEESKOND!**

DETSEMBER 2014